
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۳۶۷

قطر

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۳۶۷، «قطر» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «قطر» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «قطر» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۳۶۷
ریشه	قطر
تعداد تکرار	۵
تعداد مشتقات	۵
تعداد ریشه مرتبط	۴۴

فهرست مشتقات

۱. أَفْطَارٍ (۱)   ۲. أَفْطَارِهَا (۱)   ۳. الْفِطْرِ (۱)   ۴. فَطْرَانٍ (۱)   ۵. فِطْرًا (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اتی (۳)	۱۰. حدد (۱)	۱۹. سلط (۱)	۲۸. عذب (۱)	۳۷. قول (۲)
۲. اذن (۱)	۱۱. دخل (۱)	۲۰. سليمان (۱)	۲۹. عشر (۱)	۳۸. لبث (۱)
۳. ارض (۱)	۱۲. فوق (۱)	۲۱. سمو (۱)	۳۰. عمل (۱)	۳۹. نفخ (۱)
۴. امر (۱)	۱۳. ريب (۱)	۲۲. سوى (۱)	۳۱. عين (۱)	۴۰. نفذ (۳)
۵. انس (۱)	۱۴. روح (۲)	۲۳. سئل (۱)	۳۲. غلغلو (۱)	۴۱. نور (۲)
۶. بين (۲)	۱۵. زبر (۱)	۲۴. سيل (۱)	۳۳. غشو (۱)	۴۲. وجه (۱)
۷. جعل (۱)	۱۶. زيغ (۱)	۲۵. شهر (۲)	۳۴. غشى (۱)	۴۳. يدى (۱)
۸. جنن (۲)	۱۷. سربال (۱)	۲۶. صدف (۱)	۳۵. فتن (۱)	۴۴. يسر (۱)
۹. حتى (۲)	۱۸. سعر (۱)	۲۷. طوع (۱)	۳۶. فرغ (۱)	

فهرست آیات

۱. {إبراهيم - ۵۰} سَرَّابِلُهُمْ مِنْ **فَطِرَانٍ** وَ تَغَشَّى وُجُوهُهُمُ النَّارُ
۲. {الكهف - ۹۶} آتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغَ عَلَيْهِ **فِطْرًا**
۳. {الأحزاب - ۱۴} وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ **أَفْطَارِهَا** ثُمَّ سَأَلُوا الْفِتْنَةَ لَأَتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا يَسِيرًا
۴. {سبأ - ۱۲} وَلِلسَّلِيمَانَ الرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ **الْفِطْرِ** وَ مِنَ الْجِنَّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَرِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ
۵. {الرحمن - ۳۳} يَا مَعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَظَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ **أَفْطَارِ** السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ